

tighyrden til Følge her hos os. Det er ganske vist, at man overfor de Fattige bør tage alle mulige humane Hensyn, men man bør ogsaa ved Ordningen af Fattigvæsenet tage Hensyn til den Byrde, som Kommunerne derved faae at udrede. Man klager jo allerede nu over, at Kommunerne ere ved at blive overbeholdede med Udgifter, og da navnlig med Fattigudgifter, som ere i stærk Stigning, og det forekommer mig derfor, at vi ved Ordningen af vort Fattigvæsen ogsaa bør tage Hensyn til den. Side af Sagen. Det ærede Medlem har ganske vist Ret i, at det vil være rigtigt at sondre mellem forskellige Klasser af Fattige, og at man navnlig, saavidt muligt, bør sondre mellem de værdige og mindre værdige Trængende. Men der er i den Henseende opstaaet en Ulempe i de senere Aar, i alt Fald paa forskellige Egne, og det er den Mængde Fattiggaarde, man i de forskellige endogsaa mindre Kommuner har oprettet. Derved er man i disse Kommuner næsten blevet nødt til at have dem alle, haade værdige og uværdige Trængende, samlede paa eet Sted. Hvis man ikke havde disse Fattiggaarde og kunde indrette sig fra ny af med Tvangsarbejdsanstalter, andre Anstalter for værdige Trængende og atter andre for Børn, saa vilde det være en anden Sag; men nu er Forholdet en Gang det, at man har offret meget betydelige Summer paa Indrettelsen af disse Fattiggaarde. Jeg skal i Forbigaaende bemærke, at jeg ikke er nogen Ven af Fattiggaarde, og at jeg anser det for uheldigt, at man paa mange Steder har indladt sig derpaa, og Fattigudgifterne ere virkelig i høi Grad blevne forøgede derved, jeg kjender næsten intet Sted, hvor Fattigudgifterne ere gaaede ned. Jeg veed heller ikke, hvorvidt der derved er viist en Velgjerning mod de Fattige; paa de fleste Steder har det ikke været det, thi der have de værdige Trængende gjerne foretrukket at understøttes i deres Hjem, selv om det var nok saa daarligt; fremfor at komme ind paa Fattiggaarden, hvor de dog paa en vis Maade berøves deres Frihed. Jeg er derimod enig med den ærede Forslagsstiller i, at det overfor Udlændinge vilde være rigtigt, at deres Forsørgelsesret knyttedes til den Bestemmelse, at de erhverve Indfødsret. Jeg vil ønske og haaber ogsaa, at der, naar der gives Udlændinge Indfødsret her, saa tages et skjønsomt Hensyn til, at man ikke giver den til Foll, der lige staa paa Kanden af Fattigvæsenet, thi det forekommer mig at være urigtigt. For øvrigt maa jeg sige, at jeg paaskjønner, at dette Lovforslag er frem-

kommet, det er jo et Gmne, der ligger os Alle i væsentlig Grad paa Sinde, og jeg paaskjønner det saa meget mere, som det jo lader til, at den ærede Minister vil tage Sagen i sin Haand. Det vilde være ønskeligt, hvis det kunde lykkes i denne Samling at fremme Sagen saa vidt, at der ikke alene kunde komme til at foreligge en Udvalgsbetænkning, men at der ogsaa kunde finde en 2den Behandling Sted, saaledes at Tingets Stilling derved blev klar. Det vilde være en Veiledning for Regjeringen ved den fremtidige Udarbejdelse af et nyt Forslag i denne Henseende. Det er en saa stor Sag, at jeg ikke tror, den ret vel vil kunne gennemføres uden ved Regjeringens Bistand, og det er jo derfor saa meget heldigere, at den ærede Minister har tilsaagt sin Bistand. Jeg skal derfor slutte med at anbefale denne Sag.

Bjørnbaa: Ja, jeg var egentlig stærkt fristet til at frasalde Ordet paa Grund af den fremrykkede Tid, men da jeg nu allerede fra den første Dags Forhandling er indstreven som Taler, kan jeg dog ikke Andet end tage Ordet for nogle enkelte Bemærkninger i Anledning af dette Lovforslag. Jeg vil jo kunne gjøre det noget kortere, da der er gaaet saa mange Bemærkninger forud, og man der allerede er gaaet meget i Enkeltheder med Hensyn til Paragraferne. Det forekommer mig, at naar man ser paa hele det foreliggende Spørgsmaal, er en af Grundene til, at Debatten bliver saa lang, saa bred, den, at man i Diebliffet staaar her, kan jeg næsten sige, ligesom paa et Vendepunkt i vort Fattigvæsens Historie, idet meget forskellige Principer brydes med hinanden. De mere moderne Anskuelser med Hensyn til Ordningen af hele Samfundets Forhold til den Fattige komme frem og gjøre sig gjældende snart i smaa Leilighedslovforslag og snart i større Forslag, og paa den anden Side have vi saa den gamle Fattiglovgivning, som er den endnu bestaaende. Jeg tror derfor, det vilde være meget heldigt, hvis man gjorde sig det rigtig klart, hvilket Standpunkt man i den Henseende staaar paa, om man staaar paa den ældre Betragtning af Forholdene, eller om man nærmer sig mere til den, om jeg saa maa sige, nyere Betragtning. Ved Overveielser af dette Spørgsmaal gjør den Bemærkning sig særlig gjældende, som en æret Taler i et tidligere Møde er fremkommen med, at Hovedsagen i dette Forhold var, at man vilde skjelne mellem de værdige og de uværdige Trængende. Jeg ser ogsaa godt, at Forslaget figter noget paa det, og